

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวทางการจัดหลักสูตรตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

ความนำในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) ระบุว่า ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการได้วางนโยบายให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานและกำหนดให้เรียนตลอดหลักสูตร โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ดังนี้

สาระที่ 1: ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ค 1.1: เข้าใจกระบวนการฟังและการอ่าน สามารถตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และนำความรู้มาใช้อย่างมีวิจารณญาณ

มาตรฐาน ค 1.2: มีทักษะในการสื่อสารทางภาษาแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ความคิดเห็น แสดงความรู้สึกโดยใช้เทคโนโลยี และการจัดการที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

มาตรฐาน ค 1.3: เข้าใจกระบวนการพูด การเขียน การสื่อสารข้อมูล ความคิดเห็น และความคิดรวบยอดในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพและมีสุนทรียภาพ

สาระที่ 2: ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ค 2.1: เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ค 2.2: เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างมี
วิจารณญาณ

สาระที่ 3: ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1: ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและเปิดโลกทัศน์ของคน

สาระที่ 4: ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1: สามารถใช้ภาษาต่างประเทศตามสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

มาตรฐาน ต 4.2: สามารถใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพ การสร้างความร่วมมือ และการอยู่ร่วมกันในสังคม

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสรุปได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ฉะนั้น ครูผู้สอน และผู้จัดการศึกษา จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ผู้สอนต้องคำนึงถึงสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ควรใช้รูปแบบ/วิธีการสอนที่หลากหลายเช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและการเรียนรู้แบบบูรณาการ

สื่อการเรียนรู้

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการดังนี้

1. จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมและหลากหลาย
4. จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา

การวัดและประเมินผล

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินระดับขั้นการเรียนรู้คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่/เพียงใด ดังนั้น การวัดและประเมินจึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลายเน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปในกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สถานศึกษาต้องร่วมกับชุมชนกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

ในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2544) ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา โดยให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาปรับปรุงระบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษา โดยเห็นควรกำหนดให้นักศึกษาเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างน้อย 12 หน่วยกิตขึ้นไป โดยที่ให้ 6 หน่วยกิตแรก เน้นทักษะสัมพันธ (integrated skills) และทักษะการเรียนรู้ (study skills) ส่วน 6 หน่วยกิตนอกเหนือจากนั้น

ให้จัดเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะทาง (English for specific purposes) หรือ ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ (English for academic purposes)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2544) ได้กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ในทักษะด้านพื้นฐาน (Foundation skills) ดังนี้

1. มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ (thinking skills)
2. มีทักษะในการสื่อสาร (communication skills)
3. มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ (computer competence) และมีทักษะในการลำดับข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์
4. มีทักษะในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเข้าใจสารสนเทศ (information literacy)
5. มีทักษะในการจัดการ (management skills)
6. มีทักษะในการวิเคราะห์และสังเคราะห์
7. มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
8. มีความสามารถในการดำรงชีวิตที่ตนเองและผู้อื่นมีความสุข

ดังนั้น เพื่อให้ให้นักศึกษาพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2544) กำหนดให้นักศึกษาทุกคณะเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานจำนวน 6 หน่วยกิต ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และนักศึกษาสามารถลงเรียนวิชาเลือกเพิ่มได้ไม่เกิน 6 หน่วยกิต โดยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัดในภาษาต่างประเทศตามความสนใจของผู้เรียน
2. เพื่อให้มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน รู้วัฒนธรรมที่สอดคล้องอยู่ในภาษา สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ
3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้นหรือการประกอบอาชีพ
4. เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาและมีนิสัยรักการอ่าน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ และได้พัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว อย่างไรก็ตามยังไม่มีการศึกษาว่าประสบการณ์เรียนรู้ที่จัดให้นักศึกษา

ตรงกับความคาดหวังของนักศึกษาหรือไม่ เพียงใด การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาความคาดหวังในการเรียนภาษาอังกฤษและประสบการณ์ที่ได้รับในการเรียน

2.2 หลักการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ

(English as a foreign language หรือ EFL)

ดักลาส บราวน์ (Brown, D., 2001) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศไว้ว่า การสอนให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้นั้น จำเป็นต้องให้มากกว่าความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ภาษา (usage) นั่นคือ ต้องให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการสื่อสาร (communicative competence) ให้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ภาษา (use) ดังนั้น จุดประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (communicative language teaching) จึงหมายถึง การทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (correct and appropriate) ด้วยเหตุนี้ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการสอนที่เหมือนสถานการณ์การใช้ภาษาจริง ซึ่งหมายถึงการที่ผู้สอนจะต้องเตรียมเนื้อหา กิจกรรม สื่อช่วยสอน และวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับการสื่อสารจริง

จากสภาพดังกล่าว การจัดองค์ประกอบต่างๆ ในการสอนชั้น วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นแบบแผน สอดคล้อง ส่งเสริมซึ่งกันและกัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร นอกจากนี้ หลักสูตรที่ดีจะต้องสนองความต้องการหรือความจำเป็นของสังคม สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสบายใจ ในขณะที่เรียน จะต้องเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ไม่ยากและง่ายเกินไป ทำทาส ความสามารถของผู้เรียน เราให้เกิดความอยากเรียน (รุ่งทิวา จักรกร, 2526)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544) ได้นำเสนอขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. เนื้อหาวิชา ผู้สอนต้องศึกษาเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตรว่าจะต้องสอนอะไร มากน้อยเพียงใด
2. วินิจฉัยภูมิหลังของผู้เรียน เป็นการศึกษาภูมิหลังของผู้เรียนซึ่งได้แก่ความสามารถ ความสนใจ พื้นฐานความรู้ ลักษณะของกลุ่มผู้เรียน เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม
3. วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมไปอย่างไร เพียงใด โดยต้องคำนึงถึงเนื้อหาวิชาและภูมิหลังของผู้เรียน
4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่จะนำผู้เรียนไปสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

โดยอาศัยเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ช่วย ผู้สอนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา การใช้สื่อการสอนและจะต้องมีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่น่าเรียนและเป็นไปตามที่ผู้เรียนต้องการ

5. การประเมินผล เป็นการวัดพฤติกรรมของผู้เรียนว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด ซึ่งจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ นำมาวิเคราะห์ และแปลความหมายของการวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงระบบการเรียนการสอนในส่วนที่ยังต้องปรับปรุง

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สื่อการเรียนการสอนจัดว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสื่อจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2533)

ริชาร์ดส์และโรดเจอร์ (Richards and Rodgers, 1988) แบ่งสื่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. สื่อการเรียนการสอนแบบเน้นเนื้อหา (Text-based materials) มีลักษณะสำคัญคือ มีการลำดับและจัดระเบียบเนื้อหา
2. สื่อการเรียนการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ (Task-based materials) มีลักษณะเด่นคือ เน้นเสนอกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาในชั้นเรียนเช่น เกมส์ บทบาทสมมุติ การจำลองสถานการณ์
3. สื่อการเรียนการสอนของจริง (Realia) เป็นสื่อการเรียนภาษาที่ใช้วัตถุจริง ประกอบการเรียนการสอน เช่น แผนที่ แผนภูมิ โฆษณา แผ่นพับ โปสเตอร์

ดักลาส บราวน์ (2001) ยังได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สามารถนำมาใช้เป็นสื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่น Internet บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)

กิดานันท์ มลิทอง (2531) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของสื่อการสอนดังนี้

1. เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยู่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย
5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อ
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล

อย่างไรก็ตามผู้สอนต้องมีความระมัดระวังในการเลือกใช้สื่อการสอน ชำรง บัวศรี (2532) ได้เสนอหลักการเลือกใช้สื่อการสอนดังนี้

1. ต้องตอบสนองจุดประสงค์ของการเรียนรู้
2. ต้องเหมาะสมกับวัย พื้นฐานและประสบการณ์ของผู้เรียน
3. ต้องตรงกับความต้องการ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
4. สะดวกในการนำไปใช้
5. เหมาะสมในด้านค่าใช้จ่าย
6. จัดหาได้ง่าย

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น นอกจากกิจกรรมในหลักสูตรแล้ว การมีกิจกรรมนอกหลักสูตรเพิ่มเติมให้ผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นพัฒนาการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2524) ได้กล่าวถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า จะช่วยส่งเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานและวิชาเลือกให้แก่นักศึกษาทุกคณะในวิทยาเขตหาดใหญ่ตามแนวนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยคำนึงถึงหลักการในการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาว่าตรงตามความคาดหวังของผู้เรียนหรือไม่ เพียงใด งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาอังกฤษและการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ

2.3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคใต้ของประเทศไทยได้สะท้อนให้เห็นปัญหาในแง่มุมต่างๆ ที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าสาเหตุหลักเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนและสมจริงของนโยบายและหลักสูตร การขาดความพร้อมของครูผู้สอน ผู้เรียนและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ

1. ความไม่ชัดเจนและสมจริงของนโยบายและหลักสูตร

ในระดับมัธยมศึกษามีการศึกษาปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนภาษาอังกฤษใน 14 จังหวัดภาคใต้ (Chum-upakam, 1985) ผู้วิจัยพบว่า ครูภาษาอังกฤษมีปัญหาในการทำความเข้าใจหลักสูตร ไม่สามารถตีความจุดประสงค์ทั่วไปเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ นอกจากนี้ครูแสดงความเห็นว่า หลักสูตรกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์รายวิชาไว้สูงเกินไป และจำนวนจุดประสงค์รายวิชามีมากเกินไป ทำให้ยากต่อการปฏิบัติ นอกจากนี้มีการศึกษาการนำหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2544 มาใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในจังหวัดสงขลา (Thongsri, 2005) พบว่าครูผู้สอนเห็นด้วยอย่างยิ่งกับหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2544 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลสำหรับวิชาอื่นๆ เพื่อการศึกษาค้นคว้า การประกอบอาชีพ และเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติครูให้ความเห็นว่าเป็นไปได้ได้น้อย เนื่องจากมีปัญหาการตีความหลักสูตรและปัญหาอื่นๆ เช่น ความสามารถทางภาษาของนักเรียน สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการศึกษา ขาดการสนับสนุนจากโรงเรียนและชุมชน ขาดแคลนอุปกรณ์การสอนและแหล่งเรียนรู้ และอิทธิพลของการเรียนที่มุ่งเพื่อการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติ

ในระดับอุดมศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายการศึกษาและหลักสูตรภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยไทย (Charumane, 2002) ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาเห็นด้วยกับนโยบายที่กำหนด เนื่องจากนโยบายดังกล่าวสะท้อนความจำเป็นของภาษาอังกฤษในโลกยุคโลกาภิวัตน์ อย่างไรก็ตามนโยบายดังกล่าวไม่ได้รับการตอบสนองในทางปฏิบัติเนื่องจากหลักสูตรภาษาอังกฤษพื้นฐานในมหาวิทยาลัยรัฐบาลเน้นการฝึกไวยากรณ์มากกว่าการสื่อสารจริง ทำให้ผู้เรียนยังคงขาดศักยภาพในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

2. การขาดความพร้อมของครูผู้สอน ผู้เรียนและปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ

จากการศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมปลายใน 14 จังหวัดภาคใต้ของนิสากร ชุมอุปการ (Chum-upakam, 1985) และปัญหาของครูสอนภาษาอังกฤษในจังหวัดสงขลาของมลฤดี ทองศรี (Thongsri, M., 2005) พบว่า ครูผู้สอนขาดความเข้าใจสิ่งที่ระบุ

ในหลักสูตรและไม่สามารถตีความหรือนำไปปรับใช้ได้ งานวิจัยดังกล่าวศึกษาในเวลาต่างกัน และอ้างถึงหลักสูตรต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนมีปัญหาต่อเนื่องในการตีความหลักสูตร นอกจากนี้นิตสาร ชุมอุปการ (Chum-upakarn, 1985) ยังพบว่า ครูภาษาอังกฤษขาดความรู้เรื่องวิธีการสอน การสร้างข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการสอนและต้องการเข้ารับการอบรมเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าว

ในส่วนของการขาดความพร้อมของผู้เรียนนั้น ผลการวิจัยระบุปัญหาสอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษน้อยเกินไป ความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำกว่าชั้นที่เรียนเช่น เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แต่ความรู้ภาษาอังกฤษอาจเทียบเท่าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นอกจากนี้ผู้เรียนยังขาดแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเนื่องจากไม่มีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน แต่ต้องการเน้นการเรียนเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย (ศรีวิไล ทองจันทร์, 2527; Chum-upakarn, 1985; Thongsri, 2005)

สำหรับการขาดปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ นั้นพบว่า โรงเรียนขาดแคลนอุปกรณ์ประกอบการสอนที่ทันสมัย ขาดแหล่งเรียนรู้ ขาดการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการฝึกภาษาและครูผู้สอนมีปริมาณงานสอนและงานพิเศษอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถพัฒนางานสอนได้อย่างต่อเนื่อง (Chum-upakarn, 1985; Thongsri, 2005) ส่วนในระดับอุดมศึกษานั้น นิตสาร จารูมณี (Charumane, 2002) พบว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยรัฐบาล 18 แห่งประสบปัญหาจำนวนนักศึกษาต่อห้องเรียนมีมากเกินไป ค่าเล่าเรียนไม่เหมาะสมเนื่องจากเน้นไวยากรณ์มากกว่าการสอนให้ฟัง-พูดภาษาอังกฤษ กำหนดให้นักศึกษาเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษน้อยเกินไป ขาดแคลนสื่อการสอนที่กระตุ้นความสนใจของนักศึกษา ตลอดจนการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษา

สำหรับประเด็นที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นั้น งานวิจัยหลายเรื่องได้สะท้อนให้เห็นปัญหาในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

ตำราที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานอาจจำเป็นต้องปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการประเมินการใช้ตำราวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 และ 2 ที่ใช้ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ โดยนิตสาร จารูมณี (Charumane, 1996) พบว่าตำราที่ใช้ในช่วงดังกล่าวไม่เป็นที่น่าพอใจในแง่เนื้อหาทักษะการฝึก ขาดการสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและการขาดความยืดหยุ่นในการปรับใช้ ในแง่ของระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาจัดว่าอยู่ในระดับที่มีปัญหา ชูติมา ศรีชาย (Srichai, 2002) วิเคราะห์ข้อผิดพลาดในงานเขียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่าข้อผิดพลาดหลักที่มีความถี่สูงซึ่งพบในงานเขียนของนักศึกษาทุกคนได้แก่ ข้อผิดพลาดระดับคำ

และระดับโครงสร้าง ขณะเดียวกัน สุกลักษณ์ นางาม(Na-ngam, 2005) ศึกษาข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ที่พบบ่อยในงานเขียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีคะแนน สอบเข้าวิชาภาษาอังกฤษสูงและต่ำพบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มมีข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ร่วมกันหลายประเด็น สะท้อนให้เห็นปัญหาในการสื่อสารด้านการเขียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ นอกจากนี้ในแง่การสื่อสารโดยรวมพบว่าทักษะการสื่อสาร (communication skills) ของบัณฑิตมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ ได้รับการประเมินในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่พึงประสงค์(บุญส่งมัทธนากรณ์, 2544)

เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบยั่งยืน (lifelong-learning) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-access learning) ทั้งนี้ได้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภาษาอังกฤษ (English Self-Access Center) เพื่อให้บริการแก่นักศึกษา อย่างไรก็ตามก็ผลการศึกษาของปฐมา อักษรจรุง (Aksornjarung, 2002) แสดงให้เห็นว่า แม้ว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีของวิทยาเขตหาดใหญ่ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ยังไม่ได้ใช้ความพยายามอย่างเพียงพอเนื่องจากเหตุผลหลายประการ นอกจากนี้ศูนย์การเรียนรู้ยังไม่สามารถจัดบริการที่นักศึกษาสนใจและมีนักศึกษาจำนวนหนึ่งไม่ทราบว่ามีการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการสนับสนุนวิธีการศึกษาด้วยตนเองและแนะนำให้มีการปรับปรุงศูนย์การเรียนรู้เพื่อให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามความต้องการของนักศึกษา นิดา วุฒิวัยและคณะ (2544) ศึกษาความต้องการพัฒนาภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์พบว่า นักศึกษามีปัญหาความรู้ด้านคำศัพท์ ทักษะที่มีปัญหาสูงสุดคือการฟัง-พูด นักศึกษาต้องการให้เพิ่มรายวิชาภาษาอังกฤษโดยกำหนดเป็นวิชาเลือกและลักษณะเนื้อหาวิชาควรให้ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สิ่งที่ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนเน้นมากที่สุดคือ ทักษะการสื่อสารฟัง พูด อ่าน เขียน สำหรับการจัดชั้นเรียนควรแยกกลุ่มนักศึกษาตามระดับความสามารถทางภาษา ควรมีสื่อการสอนที่หลากหลาย นอกจากนี้นักศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เน้นทักษะการพูดภาษาอังกฤษ เช่น การทัศนศึกษาเพื่อให้ได้ใช้ภาษาอังกฤษในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง นอกจากนี้นักศึกษาระบุความต้องการในระดับปานกลางในการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการที่เสริมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเช่น ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนวิชาอื่นๆ การตอบข้อสอบเป็นภาษาอังกฤษ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะเห็นว่ายังไม่มีการศึกษาถึงความคาดหวังในการเรียนภาษาอังกฤษและประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่นักศึกษาได้รับ งานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาประเด็นดังกล่าวเพื่อให้ทราบว่าประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับตรงตามความคาดหวังหรือไม่ และปัจจัยใดที่เป็นเครื่องส่งเสริมหรืออุปสรรคทำให้ประสบการณ์เป็นหรือไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง